

KWALIFICATIEDOSSIER SPECIALIST RISICO'S EN VEILIGHEID

Werkzaam bij de brandweer

Status

Dit kwalificatiedossier is vastgesteld door de stuurgroep van het project Besluit kwaliteit brandweerpersoneel in mei 2009. Het dossier is in juni 2009 aangeboden aan het ministerie van BZK. Procesverantwoording is te vinden in de verantwoordingsnotitie inzake het opstellen van kwalificatiedossiers voor de brandweer (Van der Lijcke, juni 2009).

Inhoudsopgave

Deel A **Vast te stellen door de minister**

- 1.1 Algemene informatie
- 1.2 Vakbekwaamheid

Deel B **Vast te stellen door de minister**

- 2.1 Kerntaken
- 2.2 Competentiematrix

Deel C **Vast te stellen door de stuurgroep**

- 3.1 Uitwerking kerntaken, keuzes en dilemma's en
 beoordelingscriteria
- 3.2 Prestatie-indicatoren
- 3.3 Specificaties vakbekwaam worden, vakbekwaam blijven

Deel D **Verantwoording**

Bijlage **Uitwerking competenties en niveaus**

Deel A Vast te stellen door de minister

1.1 Algemene informatie	
Funcienaam	Specialist Risico's en Veiligheid (SRV)
Beschrijving van de functie	<p>De Specialist Risico's en Veiligheid (SRV) brengt gevraagd en ongevraagd adviezen uit op het vakgebied van de fysieke veiligheid. Hij¹ geeft enerzijds adviezen inzake het voorkomen van risico's en anderzijds inzake de beheersbaarheid van incidenten.</p> <p>Om de koppeling naar crisisbeheersing te kunnen maken, is het belangrijk om in scenario's te kunnen denken. De Specialist Risico's en Veiligheid benoemt de effecten van mogelijke ongewenste gebeurtenissen. De Specialist Risico's en Veiligheid vertaalt risico-informatie naar zijn eigen organisatie en daarbuiten; hij beschikt daartoe over een uitgebreid in- en extern netwerk.</p> <p>De SRV heeft daarnaast een rol in het 'verder leiden van risico-info door de veiligheidsketen'. Een risico wordt (h)erkend, vervolgens worden preventieve maatregelen bedacht, daarna blijft een restrisico waarvoor eventueel planvorming of procedures (operationele voorbereiding) nodig zijn die vervolgens beoefend moeten worden. Naar aanleiding van oefeningen of de evaluaties van repressief optreden komt er informatie terug over de kwaliteit van de hele keten. De regie op dit (cyclische) verhaal zit (deels) bij de SRV.</p> <p>Het is van groot belang dat een SRV over een goed ontwikkelde bestuurlijke antenne beschikt. Hij is op de hoogte van maatschappelijke ontwikkelingen en wat deze (in de toekomst) kunnen betekenen op het gebied van veiligheid. Hij heeft aandacht voor politiek/bestuurlijke en maatschappelijke gevoeligheden en verhoudingen en weet deze een plaats te geven, zonder dat zijn eigen professionaliteit daarbij in het geding komt.</p> <p>De Specialist Risico's en Veiligheid vervult verschillende rollen: aan de ene kant moet hij kunnen optreden als een procesbegeleider, die bij complexe besluitvormingstrajecten het onderwerp veiligheid onder de aandacht weet te brengen en daarbij de relevante partijen weet te betrekken.</p>

¹ Overall waar in dit document "hij" wordt aangeduid kan ook "zij" worden gelezen.

	<p>Anderzijds is de SRV vaak een specialist op een specifiek aandachtsgebied, bijvoorbeeld:</p> <ul style="list-style-type: none"> • industriële veiligheid; • gevaarlijke stoffen; • expert andersoortige risico's, bijvoorbeeld evenementen, hoogwater etc. <p>Het vakgebied is echter dermate breed, dat het niet te verwachten dat alle noodzakelijke specialismen in een persoon verenigd kunnen worden. Wel is het van belang dat de SRV kennis heeft van de meest relevante aandachtsgebieden, waardoor in een later stadium verdere specialisatie kan plaatsvinden, hetzij middels onderwijs (bijv. voor specialisten BRZO), hetzij middels uitvoering in de praktijk.</p> <p>Relatie met specialist brandpreventie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Specialist brandpreventie: Deze functionaris houdt zich vooral bezig met de bouwregelgeving, de relatie met milieu wordt alleen gelegd daar waar gebouwd wordt. Voorbeeld: uitvoering van CPR richtlijnen. • Specialist risico's en veiligheid: Deze functionaris houdt zich onder andere bezig met preventie inzake andersoortige risico's, bijv. gevaarlijke stoffen, evenementen, terrorisme, milieuadvisering, etc. Voorbeeld: interpretatie en advisering inzake CPR richtlijnen. Daarnaast heeft hij kennis van beleidsmatige aspecten inzake de brandveiligheid van gebouwen.
--	--

1.2 Vakbekwaamheid

De vakbekwaamheid (uitgedrukt in kerntaken en competenties zoals beschreven in deel B) wordt geborgd door middel van opleiden, examineren, bijscholen en oefenen. Aanstelling in de functie van specialist risico's en veiligheid kan geschieden wanneer de opleiding tot specialist risico's en veiligheid is afgerond met een Rijksdiploma. De werkgever en de brandweerfunctionaris dienen aan te kunnen tonen dat de vakbekwaamheid is onderhouden.

Deel B Vast te stellen door de minister

2.1 Kerntaken

Kerntaak 1: Ontwikkelen van beleid op het gebied van risicobeheersing.

De specialist risico's en veiligheid vertaalt bevindingen op basis van zijn praktijkervaring naar beleidsvoorstellen op het gebied van risicobeheersing. Daarnaast levert de specialist risico's en veiligheid input bij de totstandkoming van het regionaal en/of gemeentelijk integraal veiligheidsbeleid. Aanvullend heeft de specialist risico's en veiligheid een rol bij implementatie en uitvoering.

Kerntaak 2: Inventariseren, analyseren en beoordelen van bestaande en tijdelijke risico's in het verzorgingsgebied.

De specialist risico's en veiligheid genereert risico-informatie over het verzorgingsgebied als onderdeel van een cyclisch beleidsproces of in opdracht om uiteindelijk (eventueel ongevraagd) advies uit te brengen over de mate van beheersbaarheid van risico's (inclusief het voorkomen van risico's).

Kerntaak 3: Adviseren over de beheersing van bestaande, nieuwe en tijdelijke risico's van objecten en situaties.

De specialist risico's en veiligheid brengt schriftelijk advies uit aan het bevoegd gezag over de mate van beheersbaarheid en verplichte en/of mogelijke beheersmaatregelen:

- Ten behoeve van vergunningverlening.
- Ten behoeve van de totstandkoming van plannen inzake ruimtelijke ordening.
- Ten behoeve van de totstandkoming van infrastructurele projecten.
- Ten behoeve van de bescherming van vitale objecten, infrastructuur en voorzieningen.

Kerntaak 4: Beoordelen van maatregelen.

De specialist risico's en veiligheid beoordeelt de veiligheidsmaatregelen (technisch en procedureel) van bedrijven. Hij doet dit onder andere in het kader van BEVI, BRZO, besluit bedrijfsbrandweren, complexe bouwvergunningen en de brandveiligheidsparagraaf in de milieuvergunning.

Kerntaak 5: Initiëren en onderhouden van netwerken, afstemmen met relevante partijen, stimuleren van veiligheidsbewustzijn.

De specialist risico's en veiligheid stimuleert het veiligheidsbewustzijn door actief aandacht te vragen voor fysieke veiligheid. Ook stemt de specialist risico's en veiligheid, zowel binnen als buiten de organisatie, zaken op het gebied van fysieke veiligheid af en wisselt deze uit.

2.2 Competentiematrix

In de competentiematrix wordt het verband tussen competenties en kerntaken weergegeven. Er zijn drie typen competenties:

- Strategische en organisatorische competenties (organisatie).
- Sociale, maatschappelijke en communicatieve competenties (omgeving).
- Vakmatige en kenniscompetenties (professie).

Daarnaast zijn voor de repressieve brandweerfuncties drie kerncompetenties vastgesteld die voor iedere brandweerfunctionaris noodzakelijk worden geacht om succesvol te kunnen functioneren:

- accuraat;
- stressbestendig;
- samenwerken.

In de cellen van de matrix wordt voor elke competentie het niveau beschreven dat vereist is bij het uitvoeren van de kerntaken. In de bijlage wordt beschreven welke betekenis de niveaus uit de competentiematrix hebben. De competentiematrix voor de functie van specialist risico's en veiligheid is te vinden op de volgende pagina.

Functie: specialist risico's en veiligheid											
Kerntaken	Kern		Organisatie				Omgeving				
	Leren en reflecteren	Samenwerken	Resultaatgericht	Overtuigen	Plannen, organiseren en coördineren	Analyseren	Oordelen	Samenwerken	Communiceren	Netwerken	Maatschappelijk georiënteerd
Ontwikkelen van beleid op het gebied van risicobeheersing	3	2	2		1	2	2				
Inventariseren, analyseren en beoordelen van bestaande en tijdelijke risico's in het verzorgingsgebied			2	2	1	2		2	2		
Adviseren over de beheersing van bestaande, nieuwe en tijdelijke risico's van objecten en situaties			2	2		2	2	2	2		
Beoordelen van maatregelen			2	2	1	2	2		2		
Initiëren en onderhouden van netwerken, afstemmen met relevante partijen, stimuleren van veiligheidsbewustzijn											2

Vakgebieden	Professie Niveau		
	Basis	Overdracht	Expert
Risico's en Veiligheid			*
Operationele voorbereiding			*
Incidentbestrijding			*
Voorbereiding rampenbestrijding en crisisbeheersing			*

Kennisgebieden	Professie Niveau		
	Basis	Overdracht	Expert
Informatiemanagement	*		
Financieel management	*		
Bestuurskunde (beleidstheorie/ publieke organisatie)	*		
Projectmatig werken	*		

Deel C Vast te stellen door de stuurgroep

3.1 Uitwerking kerntaken, keuzes en dilemma's en beoordelingscriteria

Kerntaak 1: Ontwikkelen van beleid op het gebied van risicobeheersing

Werkzaamheden

- Levert input (gebaseerd op risicoanalyses) bij de totstandkoming van fysiek veiligheidsbeleid.
- Signaleert en evalueert op basis van praktijkervaring voor het eigen vakgebied relevante ontwikkelingen (landelijk/regionaal), dilemma's en tekortkomingen in het huidige veiligheidsbeleid.
- Vertaalt deze bevindingen en belangen naar beleidsvoorstellen op het gebied van risicobeheersing.
- Vertaalt deze bevindingen en belangen naar voorstellen voor implementatie in het verzorgingsgebied.

Vereiste competenties en niveaus van functioneren

- Leren en reflecteren (3)
- Samenwerken (2)
- Resultaatgericht (2)
- Plannen, organiseren en coördineren (1)
- Analyseren (2)
- Oordelen (2)

Keuzes en dilemma's

- Beleid op basis van regels versus beleid op basis van risico inschatting.
- Breedte versus diepgang (tot welk niveau specialistisch).
- Weerstand in eigen organisatie.
- Aanschoppen tegen heilige huisjes.
- Geen duidelijke richtlijnen.
- Complexe en diverse materie, waarover moeilijk valt te communiceren.
- Inschatten van (bestuurlijk en maatschappelijk) draagvlak
- Verschillende beleidsterreinen afwegen.

Kerntaak 1: Ontwikkelen van beleid op het gebied van risicobeheersing

Beoordelingscriteria

- Het ontwikkelde beleid heeft draagvlak.
- Het beleidsplan is bestuurlijk vastgesteld.
- Het beleid is SMART opgesteld.
- Het bestuur kan, op basis van het opgestelde advies, een afweging maken.

De functionaris:

- Wordt gezien en benaderd als deskundige in het vakgebied.
- Heeft gevoel voor bestuurlijke verhoudingen.
- Is omgevingsbewust.

Kerntaak 2: Inventariseren, analyseren en beoordelen van bestaande en tijdelijke risico's in het verzorgingsgebied

Werkzaamheden

- Genereert (als onderdeel van een cyclisch beleidsproces of in opdracht) risico-informatie over het verzorgingsgebied:
 - Brengt relevante risico's van het verzorgingsgebied op hoofdlijnen in kaart.
 - Stelt (indien onvoldoende informatie beschikbaar is) een kwalitatieve risicoanalyse op.
 - Prioriteert risico's.
 - Stelt relevante scenario's op en levert gegevens t.b.v. risicocommunicatie, beheersmaatregelen (technisch, organisatorisch, mensgericht), operationele voorbereiding en planvorming.
- Bepaalt de noodzaak voor nader onderzoek.
- Trekt conclusies en brengt (eventueel ongevraagd) advies uit over de mate van beheersbaarheid.

Vereiste competenties en niveaus van functioneren

- Leren en reflecteren (3)
- Samenwerken (2)
- Resultaatgericht (2)
- Overtuigen (2)
- Plannen, organiseren en coördineren (1)
- Analyseren (2)
- Samenwerken (2)
- Communiceren (2)

Keuzes en dilemma's

- Bestuurlijke versus professionele afweging.
- Wat kan je zelf beoordelen en wat moet je aan een ander overlaten.
- Kleine kans / groot effect scenario's vertaalt zich niet zo makkelijk in een conclusie of iets wel of niet kan (veiligheid is maar een aspect van een bestuurlijke afweging, maar dit is niet voor alle bestuurders zo duidelijk).
- Gezien worden als autoriteit brengt een grote verantwoordelijkheid met zich mee.
- Aard en ernst van risico's kunnen nog onduidelijk zijn.
- Voor wie is de informatie bestemd.
- Keuze voor scenario's: welke methodiek.
- Keuze voor scenario's: welke maatvoering.
- Aanpassen aan de taal van het gehoor.
- Maatschappelijke aanvaardbaarheid.

Beoordelingscriteria

- Geeft een reëel risicobeeld van het verzorgingsgebied.
- Maakt een keuze voor het juiste instrumentarium (Worst Case versus Most Credible Accident versus Maatgevend scenario, etc).
- Biedt een adequaat afwegingskader ten behoeve van risicobeleid (regionaal beheersplan).

Kerntaak 3: Adviseren over de beheersing van bestaande, nieuwe en tijdelijke risico's van objecten en situaties

Werkzaamheden

Brengt schriftelijk advies uit aan het bevoegd gezag:

- Ten behoeve van vergunningverlening (vooral milieuvergunning).
- Ten behoeve van de totstandkoming van plannen inzake ruimtelijke ordening.
- Ten behoeve van de totstandkoming van infrastructurele projecten.
- Ten behoeve van de bescherming van vitale objecten, infrastructuur en voorzieningen.

Als onderdeel van dit advies:

- Beoordeelt (kwantitatieve) risicoanalyses.
- Stelt (indien onvoldoende informatie beschikbaar is) een kwalitatieve risicoanalyse op; Kkeuze en onderbouwing voor een effectberekeningsmethode.
- Prioriteert risico's.
- Stelt relevante scenario's op en levert gegevens t.b.v. risicocommunicatie, beheersmaatregelen (technisch, organisatorisch, mensgericht), operationele voorbereiding en planvorming;
- Trekt conclusies inzake de mate van beheersbaarheid.
- Adviseert over verplichte en/of mogelijke beheersmaatregelen, waaronder:
 - technische repressieve voorzieningen (incidentbeheersing);
 - hulpverlening;
 - zelfredzaamheid.
- Toepassen van procesmodellen, zoals veiligheidseffectrapportage (VER) en scenario's.
- Integrale begeleiding van grote evenementen.

Vereiste competenties en niveaus van functioneren

- Leren en reflecteren (3)
- Samenwerken (2)
- Resultaatgericht (2)
- Overtuigen (2)
- Analyseren (2)
- Oordelen (2)
- Samenwerken (2)
- Communiceren (2)

Keuzes en dilemma's

- Je wordt gevraagd om je flexibel op te stellen, terwijl je afgerekend wordt op veiligheid.
- Wanneer moet je het zelf doen en wanneer iemand anders raadplegen.
- Vroegtijdigheid versus concreetheid.
- Berekeningsmethodieken voor QRA gaan uit van doden, hulpverleningsdiensten zijn meer geïnteresseerd in gewonden.
- Het ontbreken van een landelijke methodiek voor effectberekeningen stelt aanvullende eisen aan de professionaliteit van de adviseur.
- Het overzien van de reikwijdte van de voorgestelde maatregelen (bijv. een bedrijf kan de kosten niet dragen).
- Wettelijke verankering van mogelijke beheersmaatregelen (niet alles is af te dwingen).

Kerntaak 3: Adviseren over de beheersing van bestaande, nieuwe en tijdelijke risico's van objecten en situaties

- Afstemming met andere afdelingen of diensten (gemeentelijk, regionaal, provinciaal, landelijk) die betrokken zijn bij totstandkoming van het advies (ook cultuurverschillen).
- Niet op de stoel van het bevoegd gezag gaan zitten.
- Vergunnen is een tijdgebonden proces.

Beoordelingscriteria

- Focus op beoordeling van effecten.
- Bevoegd gezag heeft de risico's meegewogen in haar besluitvorming.
- Tijdig, helder, compleet en inhoudelijk goed schriftelijk advies.
- Inhoudelijke kwaliteit wil zeggen:
 - Zoveel mogelijk onderbouwd met bestaande richtlijnen, best practices, databases.
 - Heldere omschrijving van de risico's en een prioritering hiervan.
- Planologische afwegingen zijn integraal onderdeel van het advies.
- Overtuigingskracht: eigen advies krachtig naar voren brengen zodat anderen hierdoor gewonnen worden.
- Rekening houdend met (bestuurlijke en maatschappelijke) belangen van betrokkenen in het overleg: luisteren naar anderen, doorvragen, inspelen op de vragen en zorgen die geuit worden en deze meenemen in de oplossingen die je voorstelt.

Kerntaak 4: Beoordelen van maatregelen

Werkzaamheden

Een SRV beoordeelt de effectiviteit van beheersmaatregelen die door bedrijven of andere organisaties genomen dienen te worden. Meestal betreft dit een wettelijke adviestaak van de (regionale) brandweer. Het gaat hier bijvoorbeeld om werkzaamheden inzake het Besluit Externe Veiligheid Inrichtingen (BEVI).

In samenwerking met een specialist uit de kernregio BRZO, het mede-uitvoeren van werkzaamheden in het kader van BRZO²:

- Beoordelen veiligheidsrapporten (VR).
- Beoordelen scenario's rampenbestrijding.
- Beoordelen scenario's en organisatie bedrijfsbrandweer.
- Beoordelen PBZO en veiligheidsbeheersysteem.
- Uitvoeren van inspecties (technische handhaafbare aspecten) en audits (systeemniveau).
- Opstellen van rapportages.
- Incidentonderzoek.

Werkzaamheden inzake besluit bedrijfsbrandwieren:

- Analyse van de mate van beheersbaarheid van aanwezige risico's.
- Aanbeveling aan B en W om bedrijfsbrandweerrapportage op te vragen
- Beoordelen scenario's en organisatie bedrijfsbrandweer.
- Uitbrengen van advies over daadwerkelijke aanwijzing.
- Toezicht en handhaving op de aanwijzing.

Werkzaamheden inzake het verstrekken van bouwvergunningen:

- Coördinatie van het advies bij bouw van complexe industriële projecten.
- Specialistische bijdrage leveren ten behoeve van het verstrekken van complexe bouwvergunningen.

Toezicht op brandveiligheidsparagraaf in de milieuvergunning (inspectie):

- Deelnemen aan inspecties.
- Opstellen van rapportages.
- Aanleveren van informatie ten behoeve van handhaving.

Vereiste competenties en niveaus van functioneren

- Leren en reflecteren (3)
- Samenwerken (2)
- Resultaatgericht (2)
- Overtuigen (2)
- Plannen, organiseren en coördineren (1)
- Analyseren (2)
- Oordelen (2)
- Communiceren (2)

Keuzes en dilemma's

- Tot hoever mag je gaan en wat is nou precies de rol van de brandweer in BRZO?

(interpretatie van wetgeving).

- Hoog abstractieniveau versus daadwerkelijke veiligheidswinst.
- Adviseren versus inspecteren.
- Diversiteit aan bedrijven en wijze van bedrijfsvoering.
- Samenwerking met Milieudienst en Arbeidsinspectie.
- Specialistisch karakter van industriële omgevingen.
- Beperkte workload in een regio, waardoor het lastig is deskundig te blijven.
- Advies kan zeer verstrekkend karakter hebben.
- Multidisciplinair adviseren: onder anderen meedenken met GHOR, milieudienst, security versus safety.
- Omgaan met weerstand.

Beoordelingscriteria

- Focus op beoordeling van effecten.
- Bevoegd gezag kan onderbouwd besluit nemen op basis van uitgebrachte adviezen.
- In staat om scheiding aan te brengen tussen handhavende taak en adviserende taak.

T.a.v. adviezen:

- Tijdig, helder, compleet en inhoudelijk goed schriftelijk advies.
- Inhoudelijke kwaliteit wil zeggen:
 - Zoveel mogelijk onderbouwd met bestaande richtlijnen, best practices, databases.
 - Heldere omschrijving van de risico's en een prioritering hiervan.
- Overtuigingskracht: eigen advies krachtig naar voren brengen zodat anderen hierdoor gewonnen worden.
- Rekening houdend met de belangen van betrokkenen in het overleg: luisteren naar anderen, doorvragen, inspelen op de vragen en zorgen die geuit worden en deze meenemen in de oplossingen die je voorstelt.

T.a.v. inspecties:

- Tijdig, helder, compleet en inhoudelijk goed inspectierapport. Inhoudelijke kwaliteit wil zeggen dat duidelijk is:
 - Wat geïnspecteerd is en met welk doel.
 - Welke criteria daarbij gehanteerd zijn.
 - Wat de bevindingen zijn.
 - Welke eventuele vervolgvactiteiten voortvloeien uit de bevindingen.
- Correcte uitvoering van de inspectie: inspectielijst is volledig en afgewerkt.
- Respectvol omgaan met gebruikers van het te inspecteren object.
- In staat om snel de relevante informatie te destilleren uit het aanbod van documenten en andere gegevens.
- In staat om maatwerk te leveren per bedrijf.

Kerntaak 5: Initiëren en onderhouden van netwerken, afstemmen met relevante partijen, stimuleren van veiligheidsbewustzijn

Werkzaamheden

Actief relevante partners benaderen en uitleg geven over de noodzaak van aandacht voor fysieke veiligheid in de besluitvorming.

Uitleg geven over de visie van de rampenbestrijdingsorganisatie inzake concrete projecten en de hierover geformuleerde adviezen: onder anderen:

- organiseren van workshops en brainstormsessies;
- houden van presentaties;
- beantwoorden van vragen op voorlichtingbijeenkomsten.

Afstemming binnen de eigen organisatie inzake concrete projecten en de hierover geformuleerde adviezen, vooral ten behoeve van operationele voorbereiding.

Afstemming en uitwisseling met specialisten uit het vakgebied:

- input leveren aan landelijke producten;
- deelnemen van vakinhoudelijke platforms.

Vereiste competenties en niveaus van functioneren

- Leren en reflecteren (3)
- Samenwerken (2)
- Netwerken (2)
- Maatschappelijk georiënteerd (2)

Keuzes en dilemma's

- Brede blik houden terwijl je binnen de eigen organisatie weinig slagkracht hebt.
- Contact leggen met relevante organisaties kan gefrustreerd worden door het 'management filter'.
- Onbekendheid bij relevante partners. Men wordt niet automatisch uitgenodigd.

Beoordelingscriteria

- Wordt fysieke veiligheid voldoende meegewogen in besluitvorming?
- Op heldere wijze communiceren over risico's (aangepast aan doelgroep).
- Inlevingsvermogen in belangen van anderen.
- Kan eigen kennis op peil houden.
- Is in staat om ontbrekende kennis of deskundigheid in te laten vliegen / cq te organiseren.

3.2 Prestatie-indicatoren

De specialist risico's en veiligheid beheerst de vereiste competenties zodanig dat hij in staat is om zijn werkzaamheden adequaat uit te voeren. Hij kan omgaan met de keuzes en dilemma's die hij in zijn werk tegenkomt.

3.3 Specificaties vakbekwaam worden, vakbekwaam blijven

Niveaubepaling (indicatie)

Voor de functie is een HBO werk- en denkniveau vereist.

Studielast (indicatie)

448 uur.

Instroomeisen

Om in te kunnen stromen in de opleiding tot specialist risico's en veiligheid dient men minimaal over een HBO-getuigschrift te beschikken.

Rijksdiploma/certificeerbare eenheden

Het rijksdiploma specialist risico's en veiligheid wordt uitgereikt als de examinering van de eisen uit dit kwalificatiedossier met een voldoende resultaat is afgerond.

Vakbekwaam blijven

Gezien de aard van deze functie wordt verwezen naar reguliere mogelijkheden voor blijvende vakbekwaamheid.

Deel D Verantwoording

Proces- en inhoudsinformatie	
Ontwikkeld door:	VNG, NVBR, Nifv, Nbbe en het Ministerie van Binnenlandse Zaken.
Onder regie van:	De projectgroep Project Kwaliteit Brandweer Personeel.
In opdracht van:	De stuurgroep Project Kwaliteit Brandweer Personeel.
Gebruikte brondocumenten	
NVBR – <i>Kwalificatieprofiel voor de functie van specialist risico's en veiligheid werkzaam binnen de brandweer</i> , oktober 2005.	
Twynstra Gudde- <i>Competentieverricht opleiden traject 2: Competentieverricht behoefteonderzoek</i> , mei 2004.	
BMC- <i>Competentiematrix specialist risico's en veiligheid</i> , november 2008.	

Bijlage: Uitwerking competenties en niveaus

Kerncompetenties

Leren en reflecteren

Terugkijken op het eigen functioneren en het gedrag daaraan aanpassen of ondernemen van ontwikkelacties om tot verbetering van eigen functioneren en vaardigheden te komen. Je kwetsbaar durven opstellen en fouten durven maken. Actief werken aan zelfontwikkeling.

Niveau 3

- Reflecteert op eigen ervaringen; herkent verbeterpunten en verbetert gedrag in volgende situaties.
- Doorziet eigen leerprocessen en herkent bevorderende en belemmerende factoren voor leren.
- Stelt eigen ontwikkelplan op met langere termijn doelstellingen en onderneemt gerichte acties.

Samenwerken

Zich inzetten om met anderen resultaten te bereiken en daarmee bijdragen aan een gezamenlijk doel. Denken en handelen vanuit gemeenschappelijke belangen.

Niveau 2

- Streeft gezamenlijke doelen na; wisselt informatie en ideeën uit met partners/experts en geeft en vraagt reacties.
- Biedt gevraagd en ongevraagd hulp aan partners/experts en vraagt zelf om hulp van partners/experts; maakt meetbare afspraken.
- Doet concessies om tot gezamenlijk doel of resultaat te komen; stelt op basis van meningen van partners/experts eigen gedachten/handelingen bij.

Strategische en organisatorische competenties (organisatie)

Dit betreft strategische en organisatorische competenties die met name betrekking hebben op het geven van richting aan organisatie(onderdeel) (visie, strategievorming) en de inrichting van het werk (de interne organisatie).

Resultaatgericht

Formuleert doelstellingen helder, concreet en meetbaar en maakt duidelijke afspraken. Houdt zich aan de voortgang en informeert en rapporteert daarover. Denkt vooruit.

Niveau 2

- Stelt een actieplan op en benoemt daarin de beheersaspecten; voert dit samen met partners/experts uit.
- Toetst de voortgang van activiteiten, stuurt bij en bewaakt het proces.
- Ondersteunt partners/experts bij het opstellen van meetbare doelstellingen, geeft hen middelen om (tussen)resultaten te halen en stelt hierbij meetbare deadlines en normen voor resultaten en gedrag.

Overtuigen

Het verkrijgen van instemming en enthousiasme voor bepaalde doelen, plannen of ideeën zodat deze worden geaccepteerd of gedragen.

Niveau 2

- Houdt bij het onderbouwen van de eigen mening rekening met verschillende meningen en belangen; past de eigen mening eventueel aan.
- Benoemt helder verschillen en overeenkomsten in meningen en doet voorstellen voor een gezamenlijk standpunt.
- Oefent invloed uit door te wisselen in stijl.
- Heeft oog voor de relatie en treedt op als serieuze gesprekspartner.

Plannen, organiseren en coördineren

Vanuit een vastgesteld doel bepalen welke taken/ activiteiten georganiseerd en gepland moeten worden en daar naar handelen. Bepalen van prioriteiten en aangeven van een volgorde van werkzaamheden.

Niveau 1

- Plant eigen werkzaamheden, stemt deze planning af met partners/experts.
- Werkt ordelijk en systematisch volgens vooraf opgestelde planning.
- Heeft overzicht over eigen werkzaamheden; toetst eigen voortgang.
- Wendt de juiste middelen aan die nodig zijn om de planning te realiseren.
- Stelt doelen en prioriteiten voor zichzelf.

Analyseren

Systematisch onderzoeken en alloceren van problemen en vragen. Ontleden van relevante informatie, achtergronden en structuren. Verbanden leggen tussen gegevens en overzien van relaties tussen oorzaak en gevolg.

Niveau 2

- Bekijkt uit een veelheid van vaak niet complete informatie moeilijke vraagstukken vanuit meerdere invalshoeken.
- Vertaalt gestelde vragen naar beleidsvragen.
- Onderzoekt alternatieven om zich een oordeel te vormen en omschrijft scenario's met relaties tussen oorzaak en gevolg.
- Overziet gevolgen van besluiten op termijn; redeneert logisch wat de effecten van acties zijn.

Strategische en organisatorische competenties (organisatie)

Dit betreft strategische en organisatorische competenties die met name betrekking hebben op het geven van richting aan organisatie(onderdeel) (visie, strategievorming) en de inrichting van het werk (de interne organisatie).

Oordelen

Op basis van beschikbare informatie en ervaring en met inachtneming van de heersende waarden en normen tot een mening komen die als geldig erkend wordt.

Niveau 2

- Komt op basis van onvolledige informatie tot eigen mening, redeneert logisch en betreft partners/experts in beeldvorming.
- Betreft verschillende alternatieven bij de oordeelsvorming en houdt rekening met onzekere of tegenstrijdige factoren.
- Toetst plannen aan doelstellingen, brengt de gevolgen voor de lange termijn in kaart en doet uitspraken over te nemen acties.

Sociaal, maatschappelijke en communicatieve competenties (omgeving)

Dit betreft sociale, maatschappelijke en communicatieve competenties die betrekking hebben op de interactie met de omgeving zowel extern als intern.

Samenwerken

Zich inzetten om met anderen resultaten te bereiken en daarmee bijdragen aan een gezamenlijk doel. Denken en handelen vanuit gemeenschappelijke belangen.

Niveau 2

- Streeft gezamenlijke doelen na; wisselt informatie en ideeën uit met partners/experts en geeft en vraagt reacties.
- Biedt gevraagd en ongevraagd hulp aan partners/experts en vraagt zelf om hulp van partners/experts; maakt meetbare afspraken.
- Doet concessies om tot gezamenlijk doel of resultaat te komen; stelt op basis van meningen van partners/experts eigen gedachten/handelingen bij.

Communiceren

Ideeën, meningen en informatie aan anderen overdragen in voor de ontvanger begrijpelijke taal, gebaren en non-verbale signalen. Tactvol en effectief reageren op behoeften en gevoelens van anderen, taal en terminologie aanpassen aan de doelgroep (incl. Engels)

Niveau 2

- Formuleert complexe vraagstukken en 'slechte boodschappen' helder, eenduidig en gestructureerd.
- Verzorgt samenhangende presentaties voor de hulpverleningsdiensten.
- Houdt bij contacten van verschillend niveau rekening met afwijkende behoeften en belangen; herkent tegenstellingen en kiest een geschikt communicatiekanaal/middel.
- Neemt het initiatief en stuurt in gesprekken, houdt rekening met de invloed van wat hij zegt.

Netwerken

Ontwikkelen en onderhouden van interne en externe contacten, die voor de organisatie en/of het eigen functioneren functioneel zijn of kunnen worden.

Niveau 2

- Volgt landelijke ontwikkelingen op het gebied van de brandweer en past deze kennis toe
- Brengt organisatieonderdelen samen.
- Beweegt zich gemakkelijk te midden van (on)bekende contacten, doorziet de achtergronden en onderlinge relaties.
- Vertegenwoordigt het organisatieonderdeel en treedt als gesprekspartner namens de brandweer op verschillende niveaus.

Maatschappelijk georiënteerd

Laten blijken geïnformeerd te zijn over maatschappelijke en politieke ontwikkelingen of andere omgevingsfactoren en deze kennis effectief benutten voor de eigen functie of organisatie.

Niveau 2

- Stimuleert en stuurt hulpverleningsdiensten hun eigen netwerk te ontwikkelen.
- Houdt rekening met nieuwsaarde en mogelijke positieve en negatieve publiciteit bij gebeurtenissen en beslissingen.

Sociaal, maatschappelijke en communicatieve competenties (omgeving)

Dit betreft sociale, maatschappelijke en communicatieve competenties die betrekking hebben op de interactie met de omgeving zowel extern als intern.

- Onderkent de invloed van externe factoren en ontwikkelingen en vertaalt deze in een lange termijn perspectief op de rampenbestrijdingsorganisatie; handelt pro-actief.
- Vertaalt problemen in de omgeving naar de inrichting van de organisatie en processen in de rampenbestrijdingsorganisatie; geeft vorm aan het optreden.

Vakmatige competenties (professie)

Dit betreft competenties op vakgebieden die specifiek voor de brandweer zijn.

Risico's en veiligheid

Dit vakgebied omvat het onderwerp risico's en veiligheid. Het gaat hierbij om onder meer de aandachtsgebieden risicomanagement, risicoanalyses, risicocommunicatie, integraal veiligheidsbeleid, arbeidsveiligheid en milieuveiligheid.

Expertniveau (3)

Treedt op als vraagbaak en klankbord voor anderen en wordt binnen de organisatie benaderd als autoriteit op het betreffende expertgebied.

Operationele voorbereiding

Operationele voorbereiding houdt in dat de organisatie voorbereid is op het uitvoeren van haar repressieve taken. Dit vakgebied omvat de aandachtsgebieden personeel (opleiden, oefenen, plannen en procedures), materieel (w.o. logistiek en innovatie) en omgeving (zorgnormen, bereikbaarheid en bluswatervoorziening). Ook de vakmatige ICT-toepassingen zoals onder meer bij preventie, oefenen en verbindingen worden gebruikt, vallen onder dit vakgebied.

Expertniveau (3)

Treedt op als vraagbaak en klankbord voor anderen en wordt binnen de organisatie benaderd als autoriteit op het betreffende expertgebied.

Incidentbestrijding

Dit vakgebied omvat de repressieve taken van de rampenbestrijdingsorganisatie, zoals het operationeel leidinggeven dan wel adviseren bij incidenten van verschillende schaalgrootten (zowel mono- als multidisciplinair). Ook de aan het operationeel optreden gelieerde aandachtsgebieden zoals evaluaties, bedrijfsopvang, nazorg, procedures (w.o. alarmering- en opschalingprocedures), Arbo-wetgeving en andere wettelijke kaders vallen onder dit vakgebied.

Expertniveau (3)

Treedt op als vraagbaak en klankbord voor anderen en wordt binnen de organisatie benaderd als autoriteit op het betreffende expertgebied.

Vorbereiding rampenbestrijding en crisisbeheersing

Dit vakgebied omvat de activiteiten die de organisatie moet uitvoeren om voorbereid te zijn op haar taken in het kader van het beheersen en bestrijden van rampen en crises. Met name de aandachtsgebieden planvorming (w.o. beheersplannen en organisatieplannen) en procedures (w.o. alarmerings- en opschalingsprocedures) vallen onder dit vakgebied.

Expertniveau (3)

Treedt op als vraagbaak en klankbord voor anderen en wordt binnen de organisatie benaderd als autoriteit op het betreffende expertgebied.

Vakmatige competenties (professie)

Dit betreft competenties op vakgebieden die specifiek voor de brandweer zijn.

Informatiemanagement

Dit kennisgebied omvat kennis over informatieoverdracht en –vastlegging. Het gaat hier onder meer om het schrijven van beleidsnotities, het opstellen van managementrapportages, het onderhouden contacten met de pers en de burger, het geven van presentaties en het digitaliseren van processen.

Basisniveau (1)

Is in staat om informatie en gegevens te reproduceren en deze kennis toe te passen binnen het eigen expertgebied.

Financieel management

De financiële aansturing en verantwoording vraagt van de manager kennis op het gebied van: begrotingssystematiek, financiële analyse, financiële indicatoren en budgetbeheer.

Basisniveau (1)

Is in staat om informatie en gegevens te reproduceren en deze kennis toe te passen binnen het eigen expertgebied.

Bestuurskunde

Dit kennisgebied omvat de kennis die nodig is om de organisatie binnen de context van de overheid te kunnen besturen en richting te geven. Het gaat hierbij onder meer om kennis van de inrichting van het openbaar bestuur, kennis van de besluitvormings- en beleidsprocessen, kennis van wet- en regelgeving en het kennen van de kwaliteiten van de strategische netwerkpartners.

Basisniveau (1)

Is in staat om informatie en gegevens te reproduceren en deze kennis toe te passen binnen het eigen expertgebied.

Projectmatig werken

Het uitvoeren van projecten vraagt om specifieke kennis. Het betreft onder andere kennis op het gebied van het analyseren van complexe vraagstukken, het inrichten van een projectorganisatie, het opstellen van projectplannen, het gebruik van diverse monitorinstrumenten en de aansturing van een projectteam.

Basisniveau (1)

Is in staat om informatie en gegevens te reproduceren en deze kennis toe te passen binnen het eigen expertgebied.